Leġiżlazzjoni nazzjonali

Franza

F’din ittaqsima inti għandek issib ħarsa ġenerali tassorsi diffferenti talliġi fi Franza.

Sorsi talliġi

Illiġi fi Franza hija essenzjalment magħmula minn regoli miktubin msejħa **sorsi talliġi**. Dawn jistgħu jkunu regoli adottati millIstati jew bejn lIstati fuq livell nazzjonali, iżda jinkludu wkoll każistika millqrati nazzjonali u internazzjonali. Barra minn hekk, huma jkopru regoli magħmula fuq livell lokali, bħal *bylaws* muniċipali, jew minn organizzazzjonijiet professjonali u tannegozju, bħallKulleġġ tatTobba, jew regoli stabbiliti minn ċittadini bejniethom, bħal ftehim kollettiv jew kuntratti, u finalment sempliċiment użanzi.

Din ilġabra hija ordnata bi qbil ma’ **ġerarkija ta’ regoli**. Għalhekk, regola ġdida:

għandha tirrispetta rregoli superjuri preċedenti;

tista’ temenda regoli preċedenti fuq listess livell;

tirrevoka regoli inferjuri u kontradittorji.

Sorsi internazzjonali talliġi

Trattati u ftehmiet internazzjonali

Fi Franza, Trattat jiġi fisseħħ biss meta jkun ratifikat jew approvat u mbagħad ippubblikat. Xi trattati huma **applikabbli direttament** flordni legali Franċiża, filwaqt li oħrajn jeħtieġ li jiġu **trasposti** b’regola interna.

Liġi tal-Unjoni Ewropea

Ilkunċett ta’ liġi tal-Unjoni Ewropea jirreferi għarregoli magħmula minn istituzzjonijiet talUnjoni Ewropea. Dawn jistgħu jkunu rakkommandazzjonijiet, opinjonijiet, regolamenti, deċiżjonijiet jew direttivi.

Sorsi nazzjonli talliġi

Regoli kostituzzjonali:

ilKostituzzjoni tal4 ta’ Ottubru 1958;

ilpreambolu għallKostituzzjoni tas27 ta’ Ottubru 1946, flimkien madDikjarazzjoni tadDrittijiet tal-Bniedem u taċĊittadin tas26 ta’ Awwissu 1789 u lprinċipji fundamentali rikonoxxuti milliġijiet tarRepubblika li jirreferu għalihom;

illiġijiet organiċi sottomessi lillKunsill Kostituzzjonali qabel ma jiġu fisseħħ, li lgħan tagħhom huwa li jikkumplimentaw ilKostituzzjoni.

Regoli leġiżlattivi

Leġiżlazzjoni, mgħoddija millParlament, hija subordinata għallKostituzzjoni. Meta indirizzata, ilKunsill Kostituzzjonali jirrevedi lkostituzzjonalità talleġiżlazzjoni qabel ma tidħol fisseħħ, jiġifieri, jiċċekkja biex jara jekk hijiex konformi malKostituzzjoni. IlKunsill Kostituzzjonali jista’ jkun indirizzat ukoll millPresident tarRepubblika, millPrim Ministru, millPresidenti talAssemblea Nazzjonali u sSenat, jew minn sittin membru jew sittin senatur. Barra minn hekk, il-Kunsill Kostituzzjonali jista’ jiġi invokat, meta ssir referenza għalih mill-Kunsill tal-Istat jew mill-Qorti tal-Kassazzjoni, fir-rigward ta’ talbiet li jwasslu għal abrogazzjoni ta' liġijiet fis-seħħ, ippreżentati mill-partijiet li jkunu qed jikkontestawhom matul litigazzjoni li tirrigwarda dawn il-liġijiet u l-konformità tagħhom mad-drittijiet u l-libertajiet iggarantiti mill-Kostituzzjoni.

Skont l-Artikolu 55 talKostituzzjoni, trattati internazzjonali ratifikati minn Franza huma superjuri għalleġiżlazzjoni. Qrati kemm millġuriżdizzjoni amministrattiva kif ukoll minn dik ordinarja għandhom jirrifjuttaw li japplikaw leġiżlazzjoni li tidher inkompatibbli ma’ trattat, kemm jekk ikun ratifikat qabel jew wara lleġiżlazzjoni.

Strumenti statutorji

Ordnijiet

Skont l-Artikolu 38 talKostituzzjoni, biex jimplimenta lprogramm tiegħu, **ilGvern** jista’ jitlob permess millParlament għal perjodu limitat ta’ żmien biex jieħu miżuri ta’ natura leġiżlattiva. Dawn l-ordinanzi huma biss atti formalment regolamentati sakemm ma jiġux ratifikati mil-leġiżlatur u għalhekk sakemm jiġu ratifikati dawn jistgħu jiġu kkontestati quddiem imħallef amministrattiv.

Regolamenti

IrRegolamenti **jvarjaw skont lawtorità li introduċiethom**:

digrieti mill-President tar-Repubblika jew mill-Prim Ministru (meta jkunu ġew adottati fil-Kunsill tal-Ministri jew fil-Kunsill tal-Istat jistgħu jiġu emendati biss taħt l-istess ċirkustanzi);

ordnijiet interministerjali jew ministerjali;

deċiżjonijiet regolatorji meħudin millawtoritajiet delegati millIstat (prefett, sindku eċċ.) jew awtoritajiet deċentralizzati (muniċipalità, *département* – simili għal kontea - jew reġjun).

IrRegolamenti **jvarjaw skont lawtorità li introduċiethom**:

Ftehimiet Kollettivi

IlKodiċi talImpjiegi jistabbilixxi rregoli ġenerali li jirregolaw ilkundizzjonijiet talimpjiegi. F’dan ilkuntest, imsieħba soċjali missettur privat (min iħaddem u trejdunjins) jinnegozjaw ftehimiet u kuntratti. Għalhekk ftehimiet kollettivi jiddefinixxu lkundizzjonijiet talimpjiegi u jiggarantixxu benefiċċji talimpjieg għallimpjegati talorganizzazzjonijiet ikkonċernati (negozju u industriji ta’ materjal mormi u riċiklar, djar għal ħaddiema żgħażagħ, istituzzjonijiet talpensjoni supplimentari, eċċ). **Ftehimiet kollettivi** minnaħa loħra, jikkonċernaw biss qasam speċifiku (pagi, sigħat taxxogħol, eċċ). Ftehimiet kollettivi u kunsensi jistgħu jkunu konklużi fuq illivell ta’ settur partikolari (innegozji kollha li għandhom listess attività f’territorju partikolari), negozju partikolari jew stabbiliment partikolari. Ilftehim kollettiv jista’ jkun “estiż” millMinisteru talImpjiegi, Affarijiet Soċjali u lFond Solidali jew millMinisteru talAgrikultura u sSajd sabiex japplika għallorganizzazzjonijiet fissettur fil-mira.

Il-każistika ġudizzjarja u amministrattiva

Il-każistika tista’ tiġi minn qrati ġudizzjarji jew amministrattivi. Il-każistika ġudizzjarja tinterpreta l-liġi imma, bi prinċipju, tappika biss għall-każ li jkun qed jiġi deċiż. Il-każistika amministrattiva għandha valur li jmur lil hinn mir-regolamentazzjoni, fis-sens li tista' tħassar regolament jew leġiżlazzjoni sekondarja.

Qafas Istituzzjonali

Ilproċess leġiżlattiv fi Franza

Huwa importanti li ssir distinzjoni bejn **abbozz ta' liġi**, li t-test tiegħu jibda mill-gvern u li jiġi ppreżentat minn xi ministru lill-Kunsill tal-Ministri , u **l-proposta**, li t-test tagħha jibda mill-Parlament. Labbozz ta' liġi jew il-proposta ta' liġi għandhom jiġu ppreżentati lillAssemblea Nazzjonali jew lisSenat.

Imbagħad, labbozz ta' liġi jiġi eżaminat millParlament, u jiġi adottat skont listess termini miżżewġ Kmamar.

Fil-każ ta' nuqqas ta' qbil bejn iż-żewġ assembleji, jiġi msejjaħ kumitat imħallat konġunt. Dan ilkumitat, magħmul minn seba' membri u minn seba' senaturi jingħata d-dmir li jipproponi test miftiehem, normalment wara żewġ qari minn kull Kamra.

Madankollu, il-gvern jista' jniedi l-proċedura aċċellerata; f'dan il-każ il-kumitat imħallat konġunt jista' jiġi ffurmat immedjatament wara l-ewwel qari.

It-test tal-liġi jiġi ppromulgat (jiġfieri ffirmat) mill-President tar-Repubblika fi żmien 15-il jum minn meta t-test adottat mill-Parlament jiġi trażmess lill-Gvern.

Matul dan iż-żmien il-President jista' jitlob li ssir reviżjoni tat-test u l-Kunsill Kostituzzjonali jista' jiġi invokat biex jivverfika l-konformità tat-test mal-Kostituzzjoni. L**att promulgat** jidħol fisseħħ wara li jkun ippubblikat filĠurnal Uffiċjali.

Pubblikazzjoni talatti u rregolamenti

Biex ikollhom effetti vinkolattivi, latti u rregolamenti **għandhom jinġiebu għallattenzjoni taċċittadini**. Għalhekk, miżuri individwali għandhom jiġu nnotifikati linnies li jkunu sejrin jiġu affettwati minnhom, li jfisser li miżuri regolatorji għandhom jiġu ppubblikati.

Irregoli relatati mattesti leġiżlattivi u regolatorji li jkunu sejrin jidħlu fisseħħ ġew emendati bl-Ordni Nru. 2004-164 tal20 ta' Frar 2004 mill1 ta' Ġunju 2004.

Minn issa 'l quddiem, l-Artikolu 1 tal-Kodiċi Ċivili jistipula li, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor, it-testi jidħlu fis-seħħ l-għada tal-publikazzjoni tagħhom fil-Ġurnal Uffiċjali.

Madankollu, f'emerġenzi, dawn li ġejjin jistgħu jidħlu fisseħħ flistess jum li fih jiġu ppubblikati: liġijiet fejn iddigriet li jġibhom fisseħħ jippreskrivi dan, u miżuri amministrattivi fejn dan kien preordinat millgvern permezz ta' dispożizzjoni speċjali.

Minbarra **digrieti, dispożizzjonijiet regolatorji**, introdotti millawtoritajiet kompetenti tallstat fuq livell nazzjonali (ordnijiet ministerjali, miżuri meħudin minn awtoritajiet amministrativi indipendenti, eċċ) huma wkoll **ippubblikati filĠurnal Uffiċjali**. Dawn lordnijiet talministeri huma ħafna drabi ppubblikati wkoll filGazzetti Uffiċjali talministeri.

Biex dispożizzjoni regolatorja tkun ippubblikata biss filGazzetta Uffiċjali, din għandha tikkonċerna biss kategorija speċifika ta' ċittadini (essenzjalment impjegati taċċivil u aġenti talministeru).

Miżuri meħudin millawtoritajiet lokali jsegwu metodi speċifiċi ta' pubblikazzjoni**.** Huma ma jidhrux filĠurnal Uffiċjali.

Ċirkulari jew struzzjonijiet bħala regola ġenerali m'għandhomx effett regolatorju. Dawn ilmiżuri huma limitati għall-għoti ta' struzzjonijiet liddipartimenti għallapplikazzjoni talliġijiet u ddigrieti, jew biex jikkjarifikaw linterpretazzjoni ta' ċerti dispożizzjonijiet.

Sabiex ikunu jistgħu jiġu applikati, iridu jiġu ppubblikati fuq il-websajt tal-Prim Ministru, maħsub għal dan il-għan (id-digriet 2008-1281 tat-8 ta' Diċembru 2008). Iċċirkolari liktar importanti biss jiġu ppubblikati filĠurnal Uffiċjali.

Data banks talleġiżlazzjoni

Iddatabases legali pubbliċi fi Franza huma koperti minn servizz ta' disseminazzjoni pubblika fuq lInternet (SPDDI) skont id-

Digriet Nru. 2002-1064 tas-7 ta' Awwissu 2002 (Verżjoni bl-Ingliż)

Din issistema hija spjegata fiddettall fil-Folja ta' fatti dwar użu millġdid taddejta disponibbli fuq Légifrance :

Légifrance jinkludi li ġej:

ilkodiċi, latti u rregolamenti filverżjoni kkonsolidata **(database "Legi")**

iddokumenti huma ppubblikati fledizzjoni tal"*lois et décrets*" (liġijiet u digrieti) talĠurnal Uffiċjali **(database "Jorf")**

ilftehimiet kollettivi nazzjonali kollettivi **(database "Kali")**

iddeċiżjonijiet talKunsill Kostituzzjonali **(database "Constit")**

iddeċiżjonijiet talQorti talKassazzjoni u talQorti talAppell (**database "Cass"** għal deċiżjonijiet ippubblikati filgazzetta, **database "Inca"** għal deċiżjonijiet mhux ippubblikati, u **database "Capp"** għal deċiżjonijiet talQorti talAppell)

iddeċiżjonijiet talConseil d'Etat u talQorti talKunflitti, iddeċiżjonijiet talQrati Amministrativi talAppell u għażla ta' deċiżjonijiet millQrati Amministrativi talPrim' Istanza **(database "Jade")**

iddeliberazzjonijiet talKummissjoni Nazzjonali għatTeknoloġija talInformazzjoni u lLibertajiet Ċivili (CNIL) **(database "CNIL")**.

Għal għanijiet ta' referenza, siti oħrajn, aċċessibbli jew direttament jew permezz talLégifrance, jieħdu sehem f'dan isservizz (SPDDI); dawn jikkonċernaw:

ilQorti tal-Awdituri għal deċiżjonijiet millqrati finanzjarji,

kull ministeru għallgazzetta uffiċjali tiegħu,

idDirettorat Ġenerali għatTaxxi għad-dokumentazzjoni tat-taxxa,

ilMinisteru talAffarijiet Barranin u Ewropej għallkonvenzjonijiet internazzjonali (database "Pact").

Informazzjoni marbuta ma' termini u kundizzjonijiet għall-irkupru u l-użu millġdid ta' dejta li tikkonċerna ttieni kategorija ta' hawn fuq hija disponibbli fuq kull sit elettroniku.

Huwa wkoll possibbli li ssib Katalgu tad-databases elenkat hawn fuq, fuq issit elettroniku ta' Légifrance.

Il-lista tat-tariffi tal-liċenzja ta' Légifrance hija disponibbli wkoll.

Databases

Dain li ġejja hija lista mhux eżawrjenti taddatabases legali:

Iddatabase LEGI tinkludi kodiċi, atti u regolamenti filverżjoni konsolidata tagħhom;

Iddatabase JORF tinkludi dokumenti kif ikunu ppubblikati fledizzjoni tal"*lois et décrets*" (liġijiet u digrieti) talĠurnal Uffiċjali;

Iddatabase KALI tinkludi l ftehimiet kollettivi nazzjonali estiżi;

Iddatabase CONSTIT tinkludi ddeċiżjonijiet talKunsill Kostituzzjonali;

Iddatabase JADE tinkludi d deċiżjonijiet talConseil d'Etat u talQorti talKunflitti, iddeċiżjonijiet talQrati Amministrativi talAppell u għażla ta' deċiżjonijiet millQrati Amministrativi talPrim'Istanza;

Iddatabase CNIL tinkludi d-deliberazzjonijiet tasCNIL (ilKummissjoni Nazzjonali għatTeknoloġija talInformazzjoni u lLibertajiet Ċivili).

Ilkażistika talQorti tal-Kassazzjoni hija disponibbli fuq issit elettroniku tagħha.

Hemm servizz online biex tordna d-deċiżjonijiet tal-Qorti tal-Kassazzjoni, u xi deċiżjonijiet tal-Qorti tal-Kassazzjoni huma tradotti għall-Ingliż, l-Għarbi u l-Mandarin.

L-aħħar aġġornament: 13/12/2016

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidhirx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbilta jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.